

OPTIMIZAREA NUMĂRULUI ȘI FUNCȚIILOR ORGANELOR DE CONTROL DIN REPUBLICA MOLDOVA

*S.Carapunarli, V.Sverdlic, dr., conf.univ.
Universitatea Tehnică a Moldovei*

La momentul actual, după părerea noastră, este necesară optimizarea structurii instituționale și a funcțiilor organelor de control de stat, perfecționarea activității acestora prin orientarea lor la efectuarea preponderentă a lucrărilor de supraveghere a activității întreprinderilor fără vizitarea lor, efectuarea controalelor la întreprinderi numai la existența unor informații, obținute în cadrul activității de supraveghere, care indică încălcarea de către întreprinderi a prevederilor legislației și a actelor normative; efectuarea tuturor controalelor de stat din contul bugetului de stat consolidat.

Ca obiective de bază ce țin de continuarea și accelerarea reformei cadrului de reglementare a afacerilor, în contextul optimizării administrării controalelor asupra activității economice a întreprinderilor din Moldova, se propune:

➤ publicarea trimestrială în „Monitorul Oficial” a listei agenților economici care vor fi supuși unei inspecții planificate de autoritățile fiscale.

➤ respectarea frecvențelor controalelor stabilite de Guvern, inclusiv cu introducerea unor perioade de grațiere (minimum 3 sau 5 ani de la lansarea afacerii).

➤ eliminarea începând cu anul 2009 și până în anul 2011 a controalelor inopinate efectuate de organele de control la agenții economici.

➤ limitarea gradului și modalităților de intervenție abuzivă și nefondată a statului în activitatea întreprinderilor prin amendarea (reactualizarea) și ridicarea la nivel de lege a prevederilor Hotărârii Guvernului privind perfecționarea sistemului de control de stat specializat nr. 862 din 26.07.2004.

➤ relansarea proiectelor de modificare a legilor despre Centrul de Combatere a Corupției și Crimelor Economice, Serviciul fiscal etc.

În continuare vom prezenta măsuri de optimizare a numărului și funcțiilor organelor de control din Republica Moldova:

I. SERVICIUL FISCAL DE STAT

În scopul implementării metodelor noi și procedeele de inițiere și efectuare a controalelor

fiscale de către Serviciul Fiscal de Stat în ultimii ani s-au întreprins următoarele:

- A fost aprobat un sistem de sancțiuni fiscale mai dur, cu comasarea concomitentă a unui șir de amenzi și cu majorarea cuantumului acestora.

- S-a asigurat instalarea aplicației „Norta” în IFS teritoriale, în scopul stabilirii unei proceduri unice de evidență a controalelor fiscale efectuate de Secțiile control fiscal ale IFS teritoriale.

- Cu titlu de pilot, pentru Direcția administrarea contribuabililor mari din cadrul IFPS, a fost implementată aplicația „ZETTA”, cu ajutorul căreia se creează sistemul de selectare, cu tipărirea și formarea prescripțiilor pentru control.

- S-a elaborat conceptul și algoritmul aplicațiilor cu privire la evidența și gestiunea sancțiunilor administrative și a citațiilor, la momentul actual, prezentate spre executare ÎS „Fiscservinform”.

- S-a creat grupul de lucru pentru crearea sistemului automatizat de management informațional. Acest sistem va permite eficientizarea programului de control al Serviciului Fiscal de Stat prin intermediul analizei computerizate, care va reduce timpul pentru control direct în scopul verificării, iregularitățile necesare pentru confirmarea corectitudinii materialelor, inclusiv și contactul direct cu contribuabilul.

- S-a implementat principiul de selectare a agenților economici pentru efectuarea controalelor fiscale prin metoda verificării totale în baza criteriilor de risc.

- Întru consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datoriilor sub egida unei singure agenții, prin Legea pentru modificarea unor acte legislative nr.139-XVI din 20.06.2008 (M.O. nr.125-126, din 15.07.2008) au fost operate modificările corespunzătoare la Codul fiscal și la Legea „Cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice”. A fost elaborat și contrasemnat Ordin comun dintre IFPS și CCCEC nr. 309 din 23.07.2008 „Despre modul de transmitere a dosarelor privind executarea silită a obligațiilor fiscale și modul de finalizare a controalelor fiscale aflate în gestiunea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției”.

- S-au aprobat indicațiile metodice privind organizarea și exercitarea vizitelor fiscale la contribuabili, având menirea de a servi drept îndrumar în acțiunile organelor fiscale aferente modalității de efectuare a vizitelor fiscale. Astfel, în baza unor criterii de risc stabilite, au fost selectate întreprinderile care prezintă un grad sporit de risc și efectuate vizite fiscale cu ieșirea la fața locului la peste 190 de agenți economici, reușindu-se blocarea activității a 120 de întreprinderi „fantome” sau „delicvente”.

- Efectuarea vizitelor fiscale consultative.

În contextul celor expuse, pentru optimizarea funcțiilor de control a Serviciului Fiscal de Stat se propun următoarele **măsuri**:

➤ *Introducerea Condiciei de control la agenții economici:*

Condica de control are ca scop evidențierea tuturor controalelor desfășurate la contribuabil de către toate organele de control specializate în domeniile: financiar-fiscal, sanitar, fitosanitar, urbanism, calitatea în construcții, protecția consumatorului, protecția muncii, inspecția muncii, protecția împotriva incendiilor, precum și în alte domenii prevăzute de lege.

Condica de control se numerotează, se sigilează și se păstrează de reprezentantul legal al unității verificate sau de înlocuitorul acestuia la sediul social și la fiecare sediu secundar pentru care s-au eliberat avize/autorizații și/sau acorduri de funcționare.

Evidențierea controalelor în condica de control se face cu semnăturile reprezentantului legal al contribuabilului și organului de control. Contribuabilii, persoane juridice înregistrate la Camera Înregistrării de Stat, autorizate potrivit legii, au obligația de a prezenta organelor de control condica de control. Organele de control au obligația de a consemna în registru, înainte începerii controlului, următoarele elemente: numele și prenumele persoanelor împuternicite să efectueze controlul, unitatea de care aparțin, numărul legitimației de control, numărul și data delegației/ordinului de deplasare, obiectivele controlului, perioada controlului, perioada controlată, precum și temeiul legal în baza căruia se efectuează controlul. Controlul se poate desfășura numai după consemnarea în condica de control a acestor date.

Organele de control amintite mai sus sunt obligate ca, înainte de începerea acțiunii de control să consulte actele de control încheiate anterior, care au legătură cu domeniul lor de activitate, pentru a cunoaște constatările făcute, măsurile stabilite și stadiul îndeplinirii lor. În situația neprezentării condicii de control, verificarea se efectuează, iar cauzele neprezentării se consemnează în actul de control. După finalizarea controlului, în condica de

control se înscriu obligatoriu numărul și data actului de control întocmit.

Este de menționat că astfel de practică ca Condica de control există în România, unde contribuabilii, persoane juridice înregistrate la Oficiul Național al Registrului Comerțului, autorizate potrivit legii, au obligația să țină registrul unic de control. Prin Legea nr. 252/2003 se stabilește că registrul unic de control se ține la sediul social și la fiecare sediu secundar pentru care s-au eliberat avize/autorizații și/sau acorduri de funcționare.

În acest context considerăm binevenită reintroducerea Condiciei de control și pentru agenții economici din Republica Moldova, ceea ce va contribui la optimizarea numărului controalelor și funcțiilor organelor de control.

➤ Dezvoltarea mecanismului de planificare automatizată a controalelor în baza evaluării riscurilor și continuarea perfecționării principiilor de selectare a contribuabililor conform factorilor de risc pentru asigurarea efectuării controalelor totale sau tematice în cazurile ce duc la diminuări considerabile a obligațiilor fiscale. Elaborarea noilor formule de risc, care ar permite aprecierea nivelului evaziunii fiscale pe ramuri de activitate a economiei naționale. Prin reorientarea controlului fiscal spre agenții economici cu cel mai mare grad de risc, statul susține agenții economici care nu încalcă legislația fiscală. Astfel, contribuabilii care își onorează la timp și pe deplin obligațiile fiscale sunt plasați în condiții mai favorabile decât agenții economici care sunt sancționați pentru evaziune fiscală.

➤ Publicarea trimestrială pe pagina web oficială a Inspectoratului Fiscal Principal de Stat a listei agenților economici care vor fi supuși unei inspecții planificate de autoritățile fiscale.

➤ Concretizarea indicatorilor de estimare a activității organelor de control și utilizarea lor pentru eficientizarea activității de control.

➤ În scopul depistării încălcărilor la stadiile incipiente a activității agentului economic se propune de a organiza controlul asupra calității documentelor prezentate de către contribuabil încă din etapa înregistrării agentului economic.

➤ Elaborarea și implementarea cazierului fiscal.

➤ Colaborarea cu experții din cadrul Programului preliminar de Țară „Provocările Mileniului”, în scopul implementării și atestării aplicației privind vizualizarea raportului financiar al agenților economici, precum și depistarea riscurilor în baza informației disponibile, reieșind din raportul respectiv.

➤ O problemă importantă pentru ridicarea eficienței activității de control este lipsa „culturii fiscale”. Este necesar de a prelua practica statelor

dezvoltate și de a crea condiții pentru stabilirea unor relații colegiale între funcționarii fiscali și contribuabili.

Măsurile propuse în vederea ridicării gradului de eficiență a controlului fiscal permit atât majorarea obligațiilor fiscale achitate benevol la buget, cât și înlăturarea contradicțiilor dintre contribuabili și organele fiscale. Aceste măsuri trebuie să fie elaborate în conformitate cu obiectivele politicii fiscale, prioritățile de administrare fiscală, ele trebuie să fie argumentate științific și, în final, să contribuie la ridicarea nivelului de venituri fiscale.

II. SERVICIUL DE SUPRAVEGHERE DE STAT A SĂNĂTĂȚII PUBLICE ȘI AGENȚIA SANITAR-VETERINARĂ ȘI PENTRI SIGURANȚA PRODUSELOR DE ORIGINE ANIMALĂ

Componenta juridică. Domeniul siguranța produselor alimentare în Republica Moldova este reglementat de Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice nr. 10-XVI din 03.02.2009, Legea privind activitatea sanitar-veterinara nr. 221-XVI din 19.10.2007, un șir de acte normative ale Guvernului și altor autorități ale administrației publice centrale. În cele ce urmează vom atrage atenția asupra faptului că aceste două legi conțin prevederi care instituie un mecanism instituțional defectuos pentru activitatea de întreprinzător și este inefficient din punct de vedere a organizării autorităților publice.

Definirea problemei. Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice are un impact semnificativ asupra activității de întreprinzător. Proiectul legii privind supravegherea de stat a sănătății publice nu a fost remis Grupului de lucru spre examinare și avizare. Acest proiect a fost prezentat Guvernului și ulterior în Parlament fără Analiza Impactului de Reglementare. Astfel a fost grav încălcată procedura și principiile stabilite în Legea nr. 235-XVI, cum ar fi principiul previzibilității și principiul Analizei Impactului de Reglementare. De asemenea, vom menționa că Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice conține prevederi care contravin principiilor de reglementarea a activității de întreprinzător (spre exemplu articolele 17, 18, 21, 37).

Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice stabilește, conform articolului 5, o gamă largă a domeniilor în supravegherea de stat a sănătății publice. În unele cazuri, această lege dublează prevederile Legii ocrotirii sănătății.

Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice prevede, că înainte de plasarea pe

pieță, produsele și serviciile sînt supuse autorizării sanitare de către Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice. Acest Serviciu are un șir de atribuții cu impact direct asupra activității de întreprinzător. Agenția Sanitar - Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală, conform prevederilor Legii privind activitatea sanitar-veterinara, de asemenea, are atribuții cu impact direct asupra activității de întreprinzător (autorizare, control, etc.). Atribuțiile acestor două autorități sunt delimitate în Legea privind activitatea sanitar-veterinara (articolul 42). Totuși, aceste atribuții sunt dublate în unele cazuri. Spre exemplu, agenții economici, în multe cazuri, sunt obligați să obțină autorizații de la ambele autorități.

Concluzii și recomandări. În opinia noastră este necesar de a elabora un proiect de lege care ar stabili exclusiv reglementări pentru domeniul siguranței produselor alimentare, fiind prevăzută doar o singură autoritate sub conducerea Guvernului – Agenția pentru siguranța produselor alimentare prin comasarea Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice și Agenției Sanitar - Veterinare și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală. Astfel, vor fi excluse dublările la eliberarea autorizațiilor, certificatelor, efectuarea controalelor, etc. Statul va optimiza sistemul autorităților publice responsabile de domeniile respective. De asemenea poate fi eficientizat și procesul de elaborare a reglementărilor în domeniul sanitar-veterinar, în domeniile siguranței produselor alimentare prin crearea unui centru unic de elaborare a acestora în cadrul acestei Agenții.

Concomitent, este necesar de a elabora un proiect de lege, prin care se vor exclude din Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice toate prevederile referitor la siguranța produselor alimentare, prevederile legii fiind corelate totodată cu prevederile Legii ocrotirii sănătății. De asemenea prevederile Legii privind activitatea sanitar-veterinara vor necesita o ajustare sau această lege va fi abrogată.

În contextul celor expuse, sunt binevenite următoarele măsuri:

➤ Elaborarea AIR privind oportunitatea modificării Legii nr.10 din 03.02.2009 privind supravegherea de către stat a sănătății publice în scopul stabilirii clare a domeniilor și obiectivelor supuse autorizării sanitare care necesită analiza preliminară a riscurilor

➤ Elaborarea AIR privind oportunitatea elaborării actului normativ privind procedura, domeniile și obiectivele supuse autorizării sanitare care necesită analiza preliminară a riscurilor

➤ Elaborarea AIR privind propuneri de modificare a cadrului normativ existent pentru delimitarea clară a funcțiilor serviciului sanitar și a celui veterinar referitor la eliberarea autorizațiilor

respectiv, plăților aferente și elaborarea actelor ce se impun.

III. ORGANELE DE MONITORIZARE A PREȚURILOR

Componenta juridică: În Republicii Moldova statul intervine în formarea prețurilor prin limitarea rentabilității și a adaosului comercial pentru produsele de importanță socială și stabilirea tarifelor pentru unele servicii de utilitate publică. Aceste reglementări sunt aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 335 din 24 mai 1994 „Privind liberalizarea continuă a prețurilor” și Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 547 din 4 august 1995 „Cu privire la măsurile de coordonare și reglementare către stat a prețurilor (tarifelor)”.

Definirea problemei. Hotărârea Guvernului nr.547 din 4 august 1995 cu privire la măsurile de coordonare și reglementare către stat a prețurilor (tarifelor) reglementează adaosurile comerciale la produsele social-importante și anume: Conserve din carne, legume și fructe pentru alimentația copiilor; Ulei vegetal din floarea-soarelui; Produse lactate, lapte, chefir, brânză de vacă; Unt; Zahăr; Făină; Pâine și produse de panificație; Paste făinoase; Crupe; Orez; Hrișcă; Încălțăminte pentru fetițe, băiețași, elevi, copii mici; Caiete pentru elevi; Săpun de rufe; Detergenți; Materiale de construcție; Ciment; Medicamente, conform listei, aprobate de către Ministerul Sănătății.

În cadrul intensificării procesului de aplicare a mecanismului de reglementare a prețurilor, tarifelor sa conturat un șir de probleme care cer o perfecționare a sistemului existent. Îndeosebi aceasta se referă la tratarea inadecvată a pozițiilor de marfă din anexa nr. 3 a Hotărârii Guvernului nr. 547 care se supun reglementărilor și care la moment includ tot spectrul de mărfuri cum ar fi „laptele și produsele din lapte”, „materialele de construcție” și altele. Practica demonstrează dificultăți în descifrarea categoriilor de marfă (lipsa codurilor la mărfurile date conform Nomenclatorului de mărfuri al RM aprobat prin HG);

La fel, nu sunt definite expres toate taxele care se includ până la formarea prețului de achiziție de la care și se aplică adaosul comercial limitat și altele.

În scopul delimitării clare a pozițiilor de marfă care ar cădea sub incidența reglementărilor Ministerul Economiei a elaborat un nou proiect de hotărâre care stabilește o claritate în procesul de reglementare a prețurilor. O alternativă ar fi abrogarea integrală a hotărârilor menționate dar în acest caz pentru crearea unui sistem social orientat

al reglementării prețurilor la mărfurile și serviciile de primă necesitate care țin de interesul statului, protejarea producătorului autohton, ar fi necesare aplicarea unui set de măsuri cum ar fi subvenționarea, acțiunile tarifare (care sunt limitate ținând cont de angajamentele din cadrul OMC), netarifare și altele.

Costuri/beneficii. Soluționarea problemelor existente ar permite eliminarea costurilor nejustificate suportate în cadrul soluționării litigiilor apărute în cadrul tratării inadecvate de către agenții economici a pozițiilor de marfă care cad sub incidența reglementării de către stat a prețurilor la produsele social importante și evitarea amenzilor aplicate de către IFPS și CCCEC la depistarea depășirii adaosului comercial care trebuie aplicat la comercializarea mărfurilor date.

Concluzii și recomandări. Pentru depășirea deficiențelor existente în domeniul respectiv se recomandă de a elabora și promova aprobarea proiectului Hotărârii Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la măsurile de coordonare și reglementare către stat a prețurilor (tarifelor)”.

IV. OPTIMIZAREA FUNCȚIILOR CAMEREI DE LICENȚIERE - REVIZUIREA LISTEI GENURILOR DE ACTIVITATE LICENȚIATE, CU EXCLUDEREA GENURILOR DUBLATE PRIN ALTE ACTE CU CARACTER PERMISIV

Componenta juridică:

Legea nr. 451 din 6 mai 1995 cu privire la reglementarea prin licențiere a unor activități de întreprinzător;

Legii nr. 111-XVI din 11.05.2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice;

Legea nr. 852-XIV din 14.02.2002 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenice care distrug stratul de ozon;

Legea nr. 755-XV din 21 decembrie 2001 privind securitatea biologică;

Legea învățământului nr. 547 din 21.07.95;

Legea nr. 1257-XIII din 16.07.97 cu privire la evaluarea și acreditarea instituțiilor de învățământ;

Hotărârea de Guvern nr. 212 din 13.03.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea activităților nucleare și radiologice”;

Hotărârea Guvernului nr. 1153 din 25.09.2003 “Despre aprobarea Regulamentului privind autorizarea activităților legate de obținerea,

testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic.”

Definirea problemei. În prezent, Legea nr. 451-XVI din 30.07.2001 stabilește mai multe genuri de activitate, care la rândul său nu pot fi desfășurate decât după obținerea și altor acte administrative cu caracter permisiv, altele decât licența. Aceste genuri de activitate sunt reglementate și de către Legile ce reglementează activitățile respective.

Potrivit art. 8 alin. (1) pct. 22) al Legii 451 se licențiază „activitățile nucleare și radiologice, cu utilizarea surselor radioactive, ce se raportează la categoriile I-III;”

Potrivit prevederilor Legii nr.111-XVI din 11.05.2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice, funcțiile de reglementare în acest domeniu exercită Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice.

La momentul, agenții economici care intenționează să practice activități în domeniul dat, înainte de obținerea licenței, urmează să obțină avizul Agenției referitor la încadrarea solicitantului în condițiile de autorizare (art. 20 al Legii nr.111). Avizul în cauză constituie parte din sistemul de licențiere și se eliberează pe o perioadă limitată de timp ce nu depășește 5 ani. Procedurile de autorizare a activităților radiologice și nucleare sunt stabilite prin Hotărârea de Guvern nr. 212 din 13.03.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea activităților nucleare și radiologice”. Astfel, licența se transformă într-un act formal.

Potrivit art. 8 alin. (1) pct. 23) al Legii 451 se licențiază “producerea, importul și/sau exportul, reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, precum și al echipamentelor și produselor ce conțin asemenea substanțe”.

Genul de activitate în cauză este reglementat de Legea nr.852-XIV din 14.02.2002 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenice care distrug stratul de ozon.

Conform art. 13 al Legii menționate, „Importul, exportul și reexportul fiecărui lot de substanțe chimice specificate în anexa nr.1 la prezentul regulament, cu excepția substanțelor chimice specificate în anexa B grupa I și în anexa C grupa II, a echipamentelor și produselor specificate în anexa nr.2, care nu conțin substanțele chimice prevăzute în anexa A grupele I și II, în anexa B grupa I, în anexa C grupa II, se efectuează în baza autorizației corespunzătoare.

Autorizația pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor chimice, echipamentelor și al produselor menționate este eliberată de Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale, dar

aceasta nu substituie licența pentru desfășurarea genului respectiv de activitate.

Autorizația se eliberează agenților economici persoane fizice și juridice, titulari de licență pentru producerea, importul, exportul, reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, precum și a echipamentului și produselor ce conțin asemenea substanțe, într-un termen de 10 zile lucrătoare de la depunerea cererii. Autorizația se eliberează fără plată și este valabilă timp de 90 de zile.

Astfel, licența doar confirmă abilitatea agentului economic de a desfășura genul respectiv de activitate și considerăm că aceasta poate fi exclusă.

Potrivit art. 8 alin. (1) pct. 33) al Legii 451 se licențiază “activitatea în domeniul geneticii, microbiologiei și activitățile incluse în clasele III și IV de risc, desfășurate cu organisme modificate genetic”.

Genul de activitate în cauză este reglementat de Legea nr. 755-XV din 21 decembrie 2001 privind securitatea biologică și Hotărârea Guvernului nr.1153 din 25.09.2003 “Despre aprobarea Regulamentului privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic.”

Activitățile reglementate de legea nr.755 se autorizează de Comisia Națională pentru Securitate Biologică.

Autorizațiile necesare organizării și desfășurării activităților legate de obținerea, testarea, producerea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic prin tehnicile biotehnologiei moderne se eliberează cu plată, mărimea taxelor sunt stabilite în anexa la lege.

Totodată, art. 4 alineatul (3) al Legii nr. 755 prevede că “Persoanele juridice care practică activitățile clasificate în clasele III și IV de risc vor obține autorizarea activităților numai în cazul în care ele dispun de licență eliberată conform legislației.” Este de menționat că, condițiile de licențiere și documentele necesare pentru a obține licența sunt aceleași ca și pentru eliberarea autorizației. Astfel, licența, eliberată de Camera de Licențiere dublează procedura de obținere a autorizației în acest domeniu și poate fi exclusă.

Potrivit art. 8 alin. (1) pct. 36) al Legii 451 se licențiază “activitatea instituțiilor de învățământ privat de toate nivelurile, treptele și formele; învățământul complementar (extrașcolar) și/sau pentru adulți, cu excepția celui finanțat de la bugetul public național”

Genul de activitate în cauză este reglementat de Legea învățământului nr. 547 din 21.07.95 și Legea nr.1257-XIII din 16.07.97 cu privire la evaluarea și acreditarea instituțiilor de învățământ. Prin articolul 37 din Legea nr. 547 cu privire la

învățământ, sunt stabilite condițiile de licențiere și acreditare instituțiilor de învățământ.

Modul de acreditare și periodicitatea evaluării instituțiilor de învățământ este stabilit în art.7 al Legii nr.1257. Reieșind din cele menționate, constatăm că licențierea instituțiilor de învățământ acreditate, este o dublare. Întru executarea prevederilor art.37 din Legea învățământului, considerăm rațională că licențierea în domeniul învățământului privat, prin care se acordă dreptul de organizare și funcționare provizorie a unei instituții de învățământ, să fie păstrată doar pentru instituțiile noi create până la acreditarea acestora.

Concluzii și recomandări. Reexaminarea listei genurilor de activitate supuse licențierii în vederea excluderii dublării licenței pentru genul de activitate respectiv cu alte documente cu caracter permisiv, eliberate de alte autorități publice centrale cu atribuții de reglementare.

V. ELIMINAREA DUBLĂRII CONTROALELOR ÎN CONSTRUCȚII

Componenta juridică. Domeniul construcțiilor în Republica Moldova este reglementat de Legea nr. 721 privind calitatea în construcții din 02.02.96, Legea nr. 835 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului din 17.05.96, Hotărârea Guvernului despre aprobarea Regulamentului privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor nr.360 din 18.04.97, Hotărârea Guvernului cu privire la asigurarea calității construcțiilor nr.361 din 25.06.96, Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente nr.285 din 23.05, Hotărârea Guvernului cu privire la controlul de stat al calității în construcții nr.360 din 25.06.96.

Definirea problemei. La moment legislația din domeniul autorizării, executării, inspecției și recepției lucrărilor de construcții și-au pierdut actualitatea, contravine Legii nr. 235 și creează condiții favorabile pentru luarea deciziilor discreționare și imprevizibile la fazele autorizării efectuării și recepției construcțiilor de către numeroasele autorități publice implicate.

Procedurile de reglementare în domeniul construcțiilor la fazele autorizării în construcții, efectuării și recepției construcțiilor sunt foarte împovărătoare și complicate. În special, acest lucru se datorează faptului că Inspecția de Stat în Construcții (ISC) dublează controalele la fiecare fază în construcții. Astfel, ISC, la faza autorizării, verifică obligatoriu proiectele care sunt anterior verificate de verificatorii de proiecte atestați. De

asemenea, ISC efectuează controlul la faza determinantă și fără acceptul acestei autorități nu pot fi continuate lucrările de mai departe. Dublarea are loc deoarece la acest control participă obligatoriu și investitorul, executantul, proiectantul care trebuie să accepte continuarea lucrărilor. Aceeași situație se atestă și la recepția lucrărilor. Vom remarca că răspunderea pentru calitatea în construcții conform legii o poartă proiectantul, verificatorii de proiecte, dirigințele de șantier și responsabilul tehnic atestați. Inspectorii ISC nu poartă nici o răspundere conform legii. Este necesar de menționat și faptul că ISC nu dispune de efectivul și baza materială necesară pentru a asigura la timp și eficient efectuarea acestor controale obligatorii, fapt ce tergiversează continuarea lucrărilor în construcții din partea executantului.

Numărul de proceduri, durata procedurilor și costul procedurilor excesive pentru inițierea și finalizarea unei construcții pentru antreprenori poziționează foarte jos Republica Moldova la indicatorul „Dealing with construction permit” din Raportul anual al Băncii Mondiale „Doing Business”.

Concluzii și recomandări. Este necesar de a ridica la nivel de lege procedurile și cerințele referitor la autorizarea, executarea și recepția lucrărilor în construcții.

De asemenea, este necesar de a elimina controlul obligatoriu din partea ISC la toate fazele în construcții.

Astfel, domeniul respectiv va fi reglementat în corespundere cu principiile stabilite în Legea nr. 235 – XVI, vor fi excluse unele proceduri care va permite întreprinzătorilor să eficientizeze activitățile și va ridica poziționarea Republicii Moldova la indicatorul „Dealing with construction permit” din Raportul anual al Băncii Mondiale „Doing Business”.

VI. ORGANELE DE MONITORIZARE A STANDARDELOR - revizuirea listei produselor din domeniul reglementat supuse certificării conformității obligatorii.

Componenta juridică. Domeniul infrastructura calității compartimentul certificarea/evaluarea conformității produselor este reglementat de Legea cu privire la evaluarea conformității produselor nr. 186-XV din 24.04.2003, Legea privind activitatea de reglementare tehnică nr. 420-XVI din 22.12.2006, Hotărârea Guvernului nr. 1469 din 30.12.2004 privind aprobarea Nomenclatorului produselor din domeniul reglementat, supuse certificării conformității obligatorii și Reglementările tehnice specifice pentru grupele de produse concrete (conform anexei – 49 reglementări tehnice specifice pentru produse).

Definirea problemei. Actual lista produselor din domeniul reglementat supuse certificării conformității obligatorii sunt aprobate prin nomenclatorul produselor supuse certificării conformității obligatorii. Existența acestui act normativ ne fiind prevăzută de Lege nr. 186- XV din 24.04.2003 cu privire la evaluarea conformității produselor.

Conform pct. 2 Hotărârii Guvernului nr. 1469 din 30.12.2004 la momentul aprobării reglementărilor tehnice din Nomenclatorul vor fi excluse grupele de produse care cad sub incidența reglementărilor tehnice.

Din 246 poziții al Nomenclatorul inițial deja au fost excluse 89 de poziții prin Hotărârile Guvernului prin care s-au aprobat reglementările tehnice. Restul produselor în Nomenclator actual pot fi grupate în trei categorii:

- cad sub incidența altor acte normative (de exemplu: Legea nr. 803 din 11.02.200 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase care prevede certificarea securității (poziția tarifară 8425 - palane, trolii și cabestane, poziția 8426 - macarale); Legea nr. 78 din 18.03.2004 privind produsele alimentare care prevede asigurarea de către agenții economici implementarea sistemului de siguranța alimentelor; Legea nr. 10 din 18.03.2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice care prevede certificarea sanitară;

- nu prezintă pericol inacceptabil și din acest motiv practica europeană nu prevede certificarea acestora (de exemplu: produsele industriei ușoare – textile, confecții, încălțăminte – 50 de poziții în Nomenclator actual, poziția tarifară 4819 – lăzi, cutii, saci, pungi și alte ambalaje din hârtie, carton vată sau celuloză, servicii de transporturi pasagerilor, servicii legate de bunurile imobiliare). ;

- pentru produse nu există documente normative, care stabilesc cerințe față de aceste produse (de exemplu: poziția tarifară 7320 – arcuri din fier pentru confecționarea mobilei incluse, servicii legate de bunurile imobiliare, servicii stațiilor de parcare a automobilelor cu plată etc.).

Costuri/Beneficii. Revizuirea Nomenclatorului va avea un efect pozitiv pentru agenții economici deoarece va exclude obligativitatea certificării conformității pentru produsele care:

- nu prezintă pericol sau risc inacceptabil;
- sunt deja verificate prin alte proceduri administrative – certificare sanitară, certificare veterinară, certificare a securității, alte autorizări;
- servesc drept materie primă destinată utilizării ulterioare în procesul tehnologic sau sunt componente ale utilajului tehnologic.

Concluzii și recomandări. Se recomandă abrogarea Nomenclatorului menționat. Și concomitent revizuirea listei produselor din

domeniul reglementat supuse certificării conformității obligatorii va simplifica procedurile de import și utilizare a unor grupe de produse, deoarece va fi exclusă obligativitatea certificării conformității pentru produsele care nu prezintă pericol sau risc inacceptabil, sunt deja verificate prin alte proceduri administrative etc.

VII. EXCLUDEREA OBLIGATIVITĂȚII OBȚINERII CERTIFICATULUI DE CONFORMITATE DE LA UN LABORATOR UNIC MONOPOLIST - Î.S. „CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONTROLUL CALITĂȚII PRODUSELOR ALCOOLICE”, PRECUM ȘI ELIMINAREA EFECTUĂRII CERTIFICĂRII PENTRU FIECARE PARTIDĂ DE VINURI ÎN PARTE.

Componenta juridică. Actele normative care reglementează certificarea/evaluarea conformității producției alcoolice destinate exportului:

Lege cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice nr.1100 din 30.06.2000

Legea viei și vinului nr.57 din 10.03.2006

Hotărârea Guvernului privind aprobarea Nomenclatorului produselor din domeniul reglementat, supuse certificării conformității obligatorii nr.1469 din 30.12.2004

Hotărârea Guvernului cu privire la marcarea producției alcoolice nr. 1481 din 26.12.2006 prin care a fost aprobat Regulamentul privind modalitatea de marcarea cu “Marcă comercială de stat” a producției alcoolice destinate exportului

Hotărârea Guvernului pentru punerea în aplicare a Legii cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice nr. 249 din 11.04.2001, prin care s-a aprobat:

Regulamentul cu privire la Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice;

Regulamentul cu privire la regimul depozitelor specializate și modul de înregistrare a acestora;

Regulamentul cu privire la modul de determinare a calității producției alcoolice, căreia i se aplică marca de calitate.

Hotărârea Guvernului cu privire la sistemul informațional automatizat “Registrul de stat al circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice” nr. 1255 din 31.10.2006

Hotărârea Guvernului cu privire la unele măsuri pentru optimizarea sistemului de verificare a calității producției alcoolice nr.1056 din 13.09.2006

Ordinul Agenției „Moldova Vin” privind aprobarea Regulamentului și componenței nominale a Comisiei Centrale de Degustare pentru aprecierea calității produselor vinicole, alcoolice și berii nr.21 din 22.03.2005

Definirea problemei. Potrivit Legii viei și a vinului calitatea vinurilor, a produselor pe bază de must și vin trebuie dovedită prin: declarații de conformitate sau certificate de conformitate; certificate de calitate și rapoarte de încercări, eliberate de laboratoarele acreditate și desemnate în conformitate cu condițiile și cu procedura reglementate de lege.

O problemă în cadrul activității de export a vinurilor îmbuteliate ține de certificarea fiecărui lot de produse destinat exportului de către un singur organism de certificare a conformității.

În primul rând necesită a fi menționat că în RM doar unei singure entități i s-a acordat dreptul de certifica producția alcoolică destinată exportului. Adică statul artificial a instituit un nou subiect cu drept de monopolist și prin aceasta a denaturat concurența liberă în acest domeniu de activitate. Prin urmare, Agenția Agroindustrială „Moldova-Vin” a desemnat un laborator unic Î.S. „Centrul Național pentru Controlul Calității Produselor Alcoolice” autorizat pentru a elibera certificate de conformitate a calității.

Deși în legislație se menționează că laboratoarele acreditate și desemnate activează independent, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, în cadrul centrelor vite-vinicole, Centrul Național pentru Verificarea Calității Produselor Alcoolice este autorizat pentru a elibera certificate de confirmare a calității și este singurul organ autorizat care testează vinurile pentru certificare în laboratorul său. Aici trebuie de remarcat faptul că introducerea mecanismului certificării doar de către un singur organism de certificare a fost instituit pentru exportul doar în Federația Rusă, dar se aplică pentru întreg exportul produselor vinicole.

Existența doar a unui singur laborator unic lipsește vinificatorii să se adreseze în alte laboratoare unde prețurile pot fi mai mici, procedura de certificare mai simplă, precum și termenul de eliberare a certificatului de conformitate poate fi mai mic.

La fel ce ține de certificare necesită a fi menționat că o anumită barieră este efectuarea certificării pentru fiecare partidă de vinuri în parte. Din considerente că vinurile sunt păstrate în rezervoare mari din care se pot îmbutelia/forma mai multe partide nu este necesar de a se certifica fiecare partidă. Sau cel mai bine este trecerea de la certificarea pe partidă la certificarea procesului de producție. Astfel, producătorii ar obține un certificat

unic pe producere. Asemenea practică a fost inițiată de către vinificatorii care au obținut certificatul ISO.

Costuri/Beneficii. Existența doar a unui singur organ de evaluare a conformității presupune anumite costuri pentru antreprenori care sunt lipsiți să se adreseze în alte laboratoare unde prețurile pot fi mai mici, procedura de certificare mai simplă, precum și termenul de eliberare a certificatului de conformitate poate fi mai mic.

Concluzii și Recomandări. Piața evaluării/certificării conformității se caracterizează prin monopol de stat și anume prin existența laboratorului unic monopolist - Î.S. „Centrul Național pentru Controlul Calității Produselor Alcoolice”. Prin urmare este necesar liberalizarea acestui domeniu prin excluderea obligativității obținerii certificatului de conformitate doar de la o singură autoritate. În acest urmează a fi abrogată Hotărâre Guvernului cu privire la unele măsuri pentru optimizarea sistemului de verificare a calității producției alcoolice nr.1056 din 13.09.2006 și lansarea unei proceduri transparente de acreditare sau desemnare a mai multor entități private cu atribuții de evaluare a conformității producției alcoolice.

Bibliografie

1. Bostan I. Controlul financiar. – Iași: Editura Polirom, 2000.

Recomandat spre publicare: 03.03.2010.